

DIE GESKIEDENIS, ONTWIKKELING EN TOEPASSING VAN GESONDHEIDS-VOORLIGTING IN DIE DAGHOSPITALE-ORGANISASIE

Virginia J. Meyer,
G.A.V., G.V., Diploma in Gemeenskapsgesondheid

SUMMARY

The development and implementation of health education began on a small scale in 1975 by involving children in certain educational games. The zeal and active participation of the children stimulated the interest of the parents and it became obvious that the health education programme would have to be extended to involve all patients of all age groups. Simple methods were devised to educate patients on various health aspects and their positive reaction to these programmes resulted in the expansion of the health education services to the community and which is still expanding according to needs.

INLEIDING

Die opmerklik verwaarloosde toestand van kinders wat daghospitale in die verlede besoek het, sowel as die algemene gebrek aan basiese gesondheidskennis by die ouers van hierdie kinders, het die behoefte aan 'n georganiseerde gesondheidsvoorligtingsprogram vanselfsprekend gemaak. Deur 'n proses van geleidelike ontwikkeling en uitbreiding het hierdie gesondheidsvoorligtingsprogram van daghospitale vandag ontwikkel tot 'n goedgeorganiseerde onderneming wat sy dienste met groot sukses, nie alleen binne die hospitaal nie, maar ook in die gemeenskap aanbied.

GESKIEDKUNDIGE AGTERGROND

Gesondheidsvoorligting by daghospitale het in 1975 'n aanvang geneem deur die totstandkoming van 'n tandversorgingsklyniek by een van die groter daghospitale. By hierdie klyniek is veral gepoog om kinders aktief te betrek by voorkomende tandversorging, en hul belangstelling is gewek deur elke kind van 'n tandeborsel te voorsien. Hierbenewens is opvoedkundige speletjies vir kinders gereël en is opvoedkundige liedjies gesing. Hierdie metodes het groot byval gevind by die kinderpasiënte sowel as die skoolkinders van die omgewing, met die gevolg dat die bywoningsyfer vinnig gestyg het. Noodgedwonge moes die voorligtingsprogram verder uitgebrei word om persoonlike en omgewingshiëne in te sluit en vir hierdie

doel is die Sonsynklub gestig. Die aktiewe betrokkenheid van die kinders by aktiwiteite van die klub het die ouers se belangstelling geprikkel en aktiwiteite het in so 'n mate toegeneem dat dit duidelik geword het dat die bestaande personeel nie hulle normale pligte sowel as die voorligtingsprogram sou kon behartig nie. Derhalwe is besluit om twee susters by Heideveld-daghospitaal spesiaal vir die taak van gesondheidsvoorligting toe te wys. Hierdie reëling het groot byval gevind en is spoedig ook by ander daghospitale in werking gestel.

Vervolgens is 'n eenheid vir gesondheidsvoorligting in Junie 1976 gestig en die toegewese personeel kon met die nodige indiensopleiding voltyds begin funksioneer.

DIE GESONDHEIDSVOORLIGTINGSEENHEID

Duidelik omskrewe doelwitte is vir die eenheid gestel nl.:

1. Om gesondheidsvoorligting 'n lewendige proses in die gemeenskapslewe te maak.
2. Om omvattende gesondheidsvoorligting aan die gemeenskap te gee.
3. Om ouers te motiveer om gesondheidsvoorligting aan hul kinders te gee.
4. Om die gemeenskap te oorreed om die bestaande gesondheidsdienste ten volle te benut.

Gesondheidsvoorligters in die daghospitaal-organisasie funksioneer nie as 'n afsonderlike

dienseenheid nie, maar integreer hul dienste met die dienste deur ander personeel gelewer. Terselfdertyd word alle ander personeel betrek by die programme en aktiwiteite van die voorligtingspan.

Dit het spoedig duidelik geword dat suksesvolle gesondheidsvoorligting sowel as die uitbreiding van programme vereis dat die gesondheidsvoorligter voortdurend moet kennis dra van nuwe metodes en ontwikkelings op die gebied van gesondheidsvoorligting. Voortdurende en gereelde opleiding van die voorligter is dus noodsaaklik.

OPLEIDING EN MOTIVERING VAN PERSONEEL

Die gesondheidsvoorligters woon gereeld werksgroepe, simposia, lesings en besprekings by om so-doende op die hoogte te bly van nuwe ontwikkelinge. Hulle word dikwels genooi om ook deel te neem aan opvoedkundige programme wat deur ander instansies aangebied word.

Informeel lesings oor gesondheidsvoorligtingsmetodes word by daghospitale gehou vir besoekende basiese en na-basiese verpleegstudente.

Motivering van daghospitaalverpleegpersoneel om deel te neem aan gesondheidsvoorligting vind plaas deur maandelikse nuusbriewe, maandelikse seminare gevolg deur besprekings, die uitstalling van beskikbare oudiovisuele hulpmiddels en die demonstrasie van gesondheidsvoorligtingsmetodes wat by spesiale klinieke toegepas word.

METODES EN HULPMIDDELS

Visuele en Oudiovisuele Programme

Daghospitale is grotendeels geleë in die subekonomiese gebiede van die streek waar 'n groot deel van die bevolking ongeletterd is en onkundig is oor gesondheidsaangeleenthede. Om dié redes is visuele hulpmiddels en oudiovisuele programme die mees praktiese en verstaanbare maniere om voorligting te gee. Die gesondheidsvoorligters ontwerp grotendeels hulle eie hulpmiddels bv. die opstel van 'n program, die skryf van tekste om te pas by plakkate en brosjures en die ontwerp van visuele materiaal. Demonstrasie van die voorbereide materiaal as deel van die voorligtingsproses wek groot belangstelling by pasiënte en toenemende getalle besoek klinieke uitsluitlik vir die doel om die demonstrasies by te woon.

Groep terapie

Groep terapie by spesiale klinieke vind groot byval by pasiënte. Pasiënte verwelkom die persoonlike interaksie met die personeel en mede-pasiënte en weldra voel die pasiënt dat hy betrokke is by sy eie behandeling. Kliniekbywoning is derhalwe iets waarna nou uitgesien word.

Tans word 'n aantal spesiale klinieke by die meeste van die groter daghospitale gehou. Alle verpleegpersoneel neem deel aan die aktiwiteite van die klinieke.

Hierdie omstandighede bied uitmuntende geleenthede vir groep terapie.

Die volgende spesiale klinieke word weekliks by daghospitale aangebied:

Epilepsiekliniek

Ondervoedingskliniek

Vetsugkliniek (Dieet en oefening)

Hipertensiekliniek

Diabeteskliniek

Asmakliniek

Opvoeding van die Kroniese Pasiënt

By 'n groot aantal pasiënte wat aan kroniese siektes ly, is gevind dat hulle net in die voorgeskrewe medikasies belangstel. Die gebruik van medisyne word egter gestaak sodra dit beter gaan en verdere besoeke aan die hospitaal word uitgestel tot die siekteproses weer hervat het. Behandeling moet dan elke keer van vooraf begin word. 'n Gesondheidsvoorligtingsprogram om hierdie toestand die hoof te bied is in werking gestel. Pasiënte word ingelig oor hul sieketoestande en klem word gelê op die belangrikheid daarvan om medisyne gereeld te gebruik, gereeld weer te besoek en 'n gesonde leefwyse aan te kweek.

Uitbreiding van Gesondheidsvoorligting en Gemeenskapsbetrokkenheid

Gesondheidsopvoeding word nie tot die hospitaal beperk nie. Dit is van besondere belang om goeie verhoudings met die gemeenskap op te bou en sodoende die gemeenskap se vertroue en samewerking te bewerkstellig.

Vir hierdie doel besoek gesondheidsvoorligters self die leiers in die gemeenskap asook skole en kerkgroepe. Hierdie optrede het die gesondheidsvoorligters bekendgestel aan die gemeenskap en hul leiers. Die resultaat is dat die voorligters nou dikwels uitgenooi word om skool-, kerk- en vrouegroepe toe te spreek.

BESPREKING

Die ontwikkeling van 'n gesondheidsvoorligtingsorganisasie vir daghospitale is 'n groot voorwaartse stap en alreeds in hierdie relatief vroeë stadium kan die goeie resultate bespeur word wat blyk uit die aktiewe belangstelling van die gemeenskap. Die gemeenskap toon 'n duidelik positiewe reaksie om saam te werk, meer te leer en deel te neem aan Gesondheidsprogramme. Hoewel die resultate tot dusver uiters bemoedigend is, word daar besef dat daar nog 'n groot taak voorlê om die hele bevolking by gesondheidsopvoeding te betrek.